



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ  
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 220/2019  
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ  
Α΄ ΤΑΚΤΙΚΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ  
Συνεδρίαση της 7ης Νοεμβρίου 2019**

**Σύνθεση:**

**Πρόεδρος:** Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

**Μέλη:** Βασιλική Δούσκα, Νικόλαος Μουδάτσος, Στέφανος Δέτσης, Ευγενία Βελώνη, Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος, Αντιπρόεδροι του Ν.Σ.Κ, Θεόδωρος Ψυχογιός, Νίκη Μαριόλη, Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Γεώργιος Ανδρέου, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Αλέξανδρος Ροϊλός, Αδαμαντία Καπετανάκη, Κωνσταντίνα Χριστοπούλου, Αγγελική Καστανά, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Σταύρος Σπυρόπουλος, Βασίλειος Καραγεώργος, Πέτρος Κωνσταντινόπουλος, Χρήστος Μητκίδης, Διονύσιος Χειμώνας, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Παναγιώτα-Ελευθερία Δασκαλέα- Ασημακοπούλου, Αικατερίνη Γαλάνη, Ευάγγελος Μαρίνης, Κωνσταντίνος Ζαμπάρας, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

**Εισηγήτρια:** Σπυριδούλα Ραυτοπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

**Αριθμός Ερωτήματος:** Το έγγραφο της Διεύθυνσης Εισπράξεων/Τμήμα Ε΄ της ΑΑΔΕ, με αριθμό πρωτ. Δ.ΕΙΣΠΡ.Ε 1132379 ΕΞ 2018/7-9-2018.

**Ερώτημα:** Ερωτάται εάν: α) η προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 του άρθρου 72 του ν. 4307/2014 αυτοδίκαιη, από τη δημοσίευση απόφασης για την υπαγωγή της επιχείρησης στην ειδική διαχείριση του άρθρου 68 του ν. 4307/2014, αναστολή όλων των ατομικών διώξεων κατά της επιχείρησης σε όλη τη διάρκεια της ειδικής διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων και των μέτρων διοικητικής

εκτέλεσης από το Δημόσιο και τους ΦΚΑ, καθώς και των μέτρων διασφάλισης της οφειλής, κατά τις διατάξεις του άρθρου 46 του ν. 4174/2013, έχει ως έννομη συνέπεια την άρση των κατασχέσεων που επιβλήθηκαν σε βάρος της εταιρείας σε χρόνο πριν από την κατάθεση της αίτησης για την υπαγωγή της επιχείρησης σε ειδική διαχείριση και β) σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο προηγούμενο ερώτημα και με δεδομένο ότι η υπαγωγή της επιχείρησης στην ειδική διαχείριση δεν συνεπάγεται την παύση της λειτουργίας της και ότι αντικείμενο της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου αποτελεί και χρηματική απαίτηση μέλλουσα, ποιές οι συνέπειες από την παραπάνω αυτοδίκαιη αναστολή, όσον αφορά στα ποσά που τυχόν θα κατατεθούν στους ήδη δεσμευμένους, ως συνέπεια των επιβληθεισών κατασχέσεων, τηρούμενους τραπεζικούς λογαριασμούς της εταιρείας, μετά την επερχόμενη από τον νόμο αναστολή (δημοσίευση της σχετικής απόφασης) και κατά το χρονικό διάστημα ισχύος αυτής.

-----

Για τα παραπάνω ερωτήματα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α΄ Τακτική Ολομέλεια), γνωμοδότησε ως εξής:

#### **Ιστορικό**

1. Στο παραπάνω έγγραφο ερώτημα της υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό: Με τα κατασχετήρια έγγραφα, με αριθμούς πρωτ. 27100 έως 27112/2017, που επιδόθηκαν στα πιστωτικά ιδρύματα Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική, Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε., Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Τράπεζα Eurobank Ergasias και ΑΛΦΑ Τράπεζα, την 1<sup>η</sup>-12-2017, η Δ.Ο.Υ. Λάρισας επέβαλε στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων, ως τρίτων, κατασχέσεις για οφειλές της εταιρείας, με την επωνυμία «Τ. ... Α. Ε.» (στο εξής: «οφειλέτρια εταιρεία»), που εδρεύει στη Λάρισα. Από τα παραπάνω πιστωτικά ιδρύματα, οι τράπεζες Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική, Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. και Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος υπέβαλαν θετική δήλωση τρίτου, σχετικά με την τήρηση των τραπεζικών λογαριασμών των οποίων δικαιούχος τυγχάνει η οφειλέτρια εταιρεία, χωρίς όμως διαθέσιμο υπόλοιπο για απόδοση

στο Δημόσιο, εξαιτίας, είτε μηδενικού υπολοίπου αυτών, είτε προϋφιστάμενων χρονικά επιβληθεισών κατασχέσεων υπέρ άλλων τρίτων πιστωτών.

**2.** Στις 7-7-2017 κατατέθηκε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας αίτηση, με αριθμό κατάθεσης 722/2017 πιστωτικών ιδρυμάτων, με αντικείμενο την υπαγωγή της οφειλέτριας εταιρείας στη διαδικασία της ειδικής διαχείρισης, σύμφωνα με τα άρθρα 68 επ. του ν. 4307/2014. Το δικαστήριο, με την οριστική του απόφαση, με αριθμό 109/2018, έκανε δεκτή την ασκηθείσα αίτηση και υπήγαγε την οφειλέτρια εταιρεία στη διαδικασία της ειδικής διαχείρισης, όρισε δε ως ειδικούς διαχειριστές, από κοινού, την ελεγκτική εταιρεία, με την επωνυμία «Ε. & Γ. Α.Ε. ...» και τον Ν. Ε., λογιστή. Όπως επισημαίνεται από την Υπηρεσία, πριν από την έκδοση της παραπάνω δικαστικής απόφασης δεν είχε εκδοθεί σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 70 του ν. 4307/2014 απόφαση λήψης προληπτικών μέτρων, με αναλογική εφαρμογή του άρθρου 10 του Πτωχευτικού Κώδικα (ΠτΚ).

**3.** Στις 14-6-2018 κοινοποιήθηκε στην Δ.Ο.Υ. Λάρισας η εξώδικη δήλωση-πρόσκληση, με επιφύλαξη δικαιωμάτων, με ημερομηνία 11-6-2018 της τελούσας υπό ειδική διαχείριση, πλέον, οφειλέτριας εταιρείας, από τον ειδικό διαχειριστή αυτής, με την οποία καλείται η υπηρεσία αυτή να προβεί άμεσα σε άρση, τυχόν, κατασχέσεων σε βάρος της εταιρείας, καθώς και στην αναστολή των κάθε φύσης ατομικών διώξεων και μέτρων διοικητικής εκτέλεσης που έχουν επιβληθεί στην εταιρική περιουσία, σε εφαρμογή του άρθρου 72 του ν. 4307/2014.

**4.** Με αφορμή την παραπάνω εξώδικη δήλωση-πρόσκληση, η Δ.Ο.Υ. Λάρισας απέστειλε το έγγραφο, με αριθμό πρωτοκόλλου 35453/19-6-2018 στην ερωτώσα υπηρεσία, όπου αναφέρεται στις διατάξεις των άρθρων 68 επ. του ν. 4307/2014 και ιδίως του άρθρου 72 του νόμου αυτού, εκθέτει τις απόψεις της (έχοντας υπόψη της τα ισχύοντα βάσει του ν. 3869/2010) και επικαλείται γνωμοδοτήσεις του Ν.Σ.Κ., οι οποίες πραγματεύονται συναφή ζητήματα αναστολής εκτέλεσης κατάσχεσης απαιτήσεων στα χέρια τρίτου, δηλαδή την ΟΛΝΣΚ 341/2014 και την ΝΣΚ 163/2017 και τελικά θέτει τα ερωτήματα που υποβλήθηκαν από την ερωτώσα υπηρεσία στο ΝΣΚ.

**5.** Σχετικά με τα παραπάνω ερωτήματα εκδόθηκε η γνωμοδότηση, με αριθμό 206/2018 του Β' Τμήματος του ΝΣΚ, με την οποία, για το πρώτο ερώτημα, διατυπώθηκε ομόφωνα η γνώμη ότι, η προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 του

άρθρου 72 του ν. 4307/2014 αυτοδίκαιη, από τη δημοσίευση της απόφασης για την υπαγωγή της επιχείρησης στην ειδική διαχείριση του άρθρου 68 του ν. 4307/2014, αναστολή μέτρων διοικητικής εκτέλεσης, δεν έχει ως έννομη συνέπεια την άρση των κατασχέσεων που επιβλήθηκαν σε βάρος της οφειλέτριας εταιρείας, σε χρόνο πριν από την κατάθεση της αίτησης για την υπαγωγή της επιχείρησης σε ειδική διαχείριση. Για το δεύτερο ερώτημα, διατυπώθηκαν δύο γνώμες: Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, εάν αντικείμενο των επιβληθεισών, πριν από τη δημοσίευση της απόφασης του άρθρου 72 του ν. 4307/2014, κατασχέσεων στα χέρια τρίτου αποτελεί χρηματική απαίτηση μέλλουσα, συνέπεια της, σύμφωνα με το άρθρο 72 παρ. 1 του ν. 4307/2014 αυτοδίκαιης αναστολής, είναι ότι κάθε περαιτέρω πράξη άγουσα σε ικανοποίηση του Δημοσίου από την επιβληθείσα στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων κατάσχεση, καταλαμβάνεται από την, προβλεπόμενη από τον νόμο, αυτοδίκαιη αναστολή, υπό την έννοια ότι η όλη διαδικασία της εκτέλεσης ηρεμεί από τη δημοσίευση της σχετικής απόφασης και μέχρι το πέρας της ειδικής διαχείρισης. Κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, η δημοσίευση της απόφασης για την υπαγωγή της οφειλέτριας εταιρείας στο καθεστώς ειδικής διαχείρισης, σύμφωνα με το άρθρο 68 παρ. 1 του ν. 4307/2014, δεν συνεπάγεται αναστολή των κατασχέσεων που επιβλήθηκαν στα χέρια των πιστωτικών ιδρυμάτων για τις μελλοντικές απαιτήσεις που ανάγονται σε χρόνο μετά την δημοσίευση της συγκεκριμένης απόφασης και τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να αποδώσουν τις απαιτήσεις αυτές στον δικαιούχο δανειστή – Ελληνικό Δημόσιο.

6. Με το έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας, με αριθμό πρωτ. Δ.ΕΙΣΠΡ.Ε 1071874 ΕΞ 2019/16-5-19, ζητήθηκε μετά την πράξη του Διοικητή της ΑΑΔΕ, με ημερομηνία 17-4-2019, η παραπομπή των παραπάνω ερωτημάτων στην Ολομέλεια του Ν.Σ.Κ, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 3 του ν. 3086/2002 του Οργανισμού του ΝΣΚ..

#### **Νομοθετικό πλαίσιο**

7. Στα άρθρα 30, 30Α, 30Β και 89 του ν.δ 356/1974 «Περί Κώδικος Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων» (ΚΕΔΕ), (Α' 90) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρον 30

*Κατάσχεσις εις χείρας τρίτων*

1. ... 2. ... 3. Από της ημέρας κοινοποιήσεως του κατασχετηρίου εις τον τρίτον δεν δύναται ούτος να αποδώση προς τον οφειλέτην του Δημοσίου τα κατατεθέντα χρήματα ή πράγματα ουδέ δύναται να συμψηφίση προς ανταπαιτήσεις του μεταγενεστέρας της κατασχέσεως, της κατασχέσεως επιφερούσης τα αποτελέσματα αυτοδικαίως χωρούσης αναγκαστικά εκχωρήσεως. 4. ....

#### Άρθρο 30Α

Κατασχέσεις στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων

Ειδικά για κατασχέσεις απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων, το κατασχετήριο έγγραφο κοινοποιείται στο κεντρικό κατάστημα ή σε οποιοδήποτε υποκατάστημα αυτών και μπορεί να περιέχει πολλούς οφειλέτες του Δημοσίου. Στο κατασχετήριο αυτό έγγραφο επισυνάπτεται για τον κάθε οφειλέτη πίνακας στον οποίο αναφέρεται το είδος και το ποσό κάθε οφειλής, ως και ο αριθμός και η χρονολογία βεβαίωσης της. ....

#### Άρθρο 30Β

Κοινοποιήσεις μέσω διαμετακομιστικών κόμβων ηλεκτρονικής επικοινωνίας:

1. Προκειμένου ειδικά για κατασχέσεις απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων, οι κοινοποιήσεις τόσο του κατασχετηρίου όσο και της δήλωσης του άρθρου 32 με το πιο πάνω παραστατικό, ενεργούνται μέσω μοναδικών διαμετακομιστικών κόμβων ηλεκτρονικής διασύνδεσης και επικοινωνίας, ....

Η κοινοποίηση του κατασχετηρίου θεωρείται ότι συντελέστηκε κατά την ημερομηνία και ώρα αποστολής της ηλεκτρονικής βεβαίωσης παραλαβής του από το πιστωτικό ίδρυμα, μέσω του διαμετακομιστικού κόμβου που δηλώθηκε από αυτό. ...

2. Τα κατασχεθέντα ποσά αποδίδονται είτε στο λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος είτε στην υπηρεσία που επέβαλε την κατάσχεση υποχρεωτικά εντός δέκα (10) ημερών από την υποβολή της δήλωσης του πιστωτικού ιδρύματος, σύμφωνα με διαδικασία που ορίζεται στην απόφαση της προηγούμενης παραγράφου. 3. ...4. ....

#### Άρθρον 89

Αι διατάξεις του Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας εφαρμόζονται εφόσον δεν αντίκεινται εις τας διατάξεις του παρόντος Ν. Διατάγματος τηρουμένης πάντοτε της διατάξεως του παρόντος Ν. Διατάγματος διά πάσαν παράβασιν.»

8. Στο άρθρο 984 παρ. 3 του ΚΠολΔ ορίζεται: «1. ...2. ... 3. Αφότου του κοινοποιηθεί η κατάσχεση, ο τρίτος γίνεται μεσεγγυούχος. 4. ... 5. Οι διατάξεις του άρθρου 956 παρ. 4 έως 6 εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις του άρθρου αυτού...».

9. Με τις διατάξεις των άρθρων 60, 68, 69, 70, 71, 72 και 76 του ν. 4307/2014 (Α' 246) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

#### «Άρθρο 60

##### Αντικείμενο-σκοπός-ορισμοί

1. Με τον παρόντα νόμο θεσπίζονται έκτακτα προσωρινά μέτρα για την ελάφρυνση του ιδιωτικού χρέους, ειδικότερα οφειλών βιώσιμων μικρών επιχειρήσεων και επαγγελματιών προς χρηματοδοτικούς φορείς, το Δημόσιο και φορείς κοινωνικής ασφάλισης (ΦΚΑ), καθώς και έκτακτες διαδικασίες για την εξυγίανση ή εκκαθάριση εν λειτουργία υπερχρεωμένων αλλά βιώσιμων επιχειρήσεων. Ειδικότερα, θεσπίζονται: α) η παροχή κινήτρων προς μικρές επιχειρήσεις και επαγγελματίες αφενός και προς χρηματοδοτικούς φορείς αφετέρου για τη ρύθμιση / διαγραφή ιδιωτικού χρέους, β)... γ) ..., δ) έκτακτη διαδικασία ειδικής διαχείρισης και ε) ... 2. ...

#### Άρθρο 68

##### Αίτηση υπαγωγής στην έκτακτη διαδικασία ειδικής διαχείρισης

1. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με πτωχευτική ικανότητα σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1 του Πτωχευτικού Κώδικα, το οποίο έχει την έδρα του στην Ελλάδα και βρίσκεται σε γενική και μόνιμη αδυναμία εκπλήρωσης ληξιπρόθεσμων χρηματικών υποχρεώσεων, δύναται να υπάγεται στη διαδικασία ειδικής διαχείρισης του παρόντος άρθρου. Στην περίπτωση κεφαλαιουχικών εταιριών, αυτές μπορούν να υπάγονται στη διαδικασία ειδικής διαχείρισης του παρόντος άρθρου και εφόσον συντρέχει ως προς αυτές για δύο συνεχόμενες χρήσεις λόγος λύσης κατά το άρθρο 48 παρ. 1 του κ.ν. 2190/1920 (αναλογικά εφαρμοζομένου στις λοιπές μορφές κεφαλαιουχικών εταιριών).

2. Η αίτηση υποβάλλεται από πιστωτή ή πιστωτές του οφειλέτη, στους οποίους περιλαμβάνεται τουλάχιστον ένας χρηματοδοτικός φορέας, οι οποίοι εκπροσωπούν τουλάχιστον το 40% του συνόλου των απαιτήσεων σε βάρος του οφειλέτη. 3. ... 4. ... 5. ....

#### Άρθρο 69

### Ορισμός Ειδικού Διαχειριστή

1. Ως ειδικός διαχειριστής ορίζεται νόμιμος ελεγκτής ή ελεγκτικό γραφείο, όπως ορίζονται στο ν. 3693/2008 (Α' 174) ή δικηγόρος με οικονομοτεχνικές γνώσεις ή δικηγορική εταιρία ... Ειδικός διαχειριστής μπορεί να ορισθεί και σύμπραξη προσώπων εφόσον συμμετέχει σε αυτή νόμιμος ελεγκτής ή ελεγκτικό γραφείο ή δικηγόρος με οικονομοτεχνικές γνώσεις ή δικηγορική εταιρία ....2. ....

3. Η διαδικασία και το λειτούργημα του ειδικού διαχειριστή παύουν εντός δεκαοκτώ (18) μηνών από τη δημοσίευση της απόφασης του άρθρου 70, με δυνατότητα παράτασης έξι (6) επιπλέον μηνών από το δικαστήριο του άρθρου 70, ανεξαρτήτως της αντικατάστασης του ειδικού διαχειριστή κατά το επόμενο εδάφιο, εκτός εάν άλλως προβλέπεται στο παρόν. ....».

### Άρθρο 70

#### Εκδίκαση της αίτησης

1. Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση της αίτησης είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου ο οφειλέτης έχει την έδρα του, το οποίο δικάζει κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Οι αποφάσεις του δεν υπόκεινται σε τακτικά ή έκτακτα ένδικα μέσα, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά.

2. Για τη συζήτηση της αίτησης ορίζεται δικάσιμος εντός διμήνου από την υποβολή της. Στην περίπτωση νομικών προσώπων εφαρμόζεται το άρθρο 96 παρ. 2 του Πτωχευτικού Κώδικα. ....

3. Κατόπιν αιτήσεως οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, μέχρι την έκδοση της απόφασης του άρθρου 71 μπορούν να διατάζονται από τον πρόεδρο του αρμόδιου δικαστηρίου τα μέτρα του άρθρου 10 του Πτωχευτικού Κώδικα κατ' αναλογική του εφαρμογή. Η αναστολή επάγεται αυτοδικαίως την αναστολή για τις ίδιες απαιτήσεις και έναντι των λοιπών συνοφειλετών, καθώς και την απαγόρευση της διάθεσης των ακινήτων και του εξοπλισμού της επιχείρησης του οφειλέτη και τυχόν συνοφειλετών του.

4. ... 5. Η υποβολή της αίτησης αναστέλλει τυχόν εκκρεμείς αιτήσεις υπαγωγής σε καθεστώς εξυγίανσης σύμφωνα με το άρθρο 100 του Πτωχευτικού Κώδικα ή εκκρεμείς αιτήσεις ειδικής εκκαθάρισης ή κήρυξης πτώχευσης, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων των παραγράφων 6 και 8 του άρθρου 99 του Πτωχευτικού Κώδικα..

### Άρθρο 71

Απόφαση του δικαστηρίου:

1. Το δικαστήριο αποδέχεται την αίτηση εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 68 παράγραφοι 1 και 2.
2. Το δικαστήριο αποδεχόμενο την αίτηση διορίζει με την απόφαση του τον προτεινόμενο στην αίτηση ειδικό διαχειριστή, ... 3. Η απόφαση επί της αιτήσεως εκδίδεται εντός μηνός από τη συζήτηση. 4. ... 5. ... 6....

Άρθρο 72

Συνέπειες αποδοχής της αίτησης:


1. Η αποδοχή της αίτησης συνεπάγεται την αυτοδίκαιη αναστολή όλων των ατομικών διώξεων κατά της επιχείρησης καθ' όλη τη διάρκεια της ειδικής διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων και των μέτρων διοικητικής εκτέλεσης από το Δημόσιο και τους ΦΚΑ, καθώς και των μέτρων διασφάλισης της οφειλής κατά τις διατάξεις του άρθρου 46 του ν. 4174/2013.
2. Μετά τη δημοσίευση της απόφασης της προηγούμενης παραγράφου η εξουσία των καταστατικών οργάνων διοίκησης και διαχείρισης της επιχείρησης περιέρχεται στο σύνολο της στον διοριζόμενο ειδικό διαχειριστή. ... 3. ....

Άρθρο 76.

Περάτωση διαδικασίας ειδικής διαχείρισης:

1. Σε περίπτωση που δεν ολοκληρωθεί η όλη διαδικασία μεταβίβασης τουλάχιστον του 90% του συνόλου του ενεργητικού της εταιρίας (ως λογιστική αξία) εντός της προθεσμίας του άρθρου 69 παρ. 3 τότε η διαδικασία θεωρείται ότι έχει λήξει και ο ειδικός διαχειριστής υποχρεούται να υποβάλει αίτηση πτώχευσης της επιχείρησης.

Σε περίπτωση που εκκρεμεί αίτηση πτώχευσης προχωρά η εξέτασή της. Κατ' εξαίρεση, εάν εντός της ανωτέρω προθεσμίας εκκρεμεί πλειοδοτική διαδικασία και υποβολή αίτησης προς το δικαστήριο για αποδοχή προσφοράς με την οποία να επιτυγχάνεται (λαμβανομένων υπόψη και τυχόν προηγούμενων διαθέσεων) η διάθεση τουλάχιστον του 90% του συνόλου του ενεργητικού της εταιρίας (ως λογιστική αξία και ανεξαρτήτως τρόπου διάθεσης), τότε η ειδική διαχείριση παρατείνεται αυτοδικαίως μέχρι την έκδοση των σχετικών αποφάσεων από το αρμόδιο δικαστήριο και την ολοκλήρωση της διαδικασίας μεταβίβασης των σχετικών στοιχείων. 2.... 3. ....

 Γ.Χ



Σημειώνεται, ότι η παράγραφος 3 του άρθρου 69 του ν. 4307/2014 αντικαταστάθηκε όπως παραπάνω, με το άρθρο 34 παρ.1 ν. 4599/2019 (Α' 40), κατά δε την παρ. 4 του αυτού άρθρου και νόμου εφαρμόζεται και σε επιχειρήσεις που έχουν υπαχθεί σε καθεστώς ειδικής διαχείρισης πριν από τη δημοσίευση του ν.4599/2019.

### **Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων**

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη μας από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

**10.** Όπως εκτίθεται στο άρθρο 1 της αιτιολογικής έκθεσης του ν.4307/2014 για τις επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν πληγεί από την παρατεταμένη ύφεση στη χώρα, προβλέφθηκε η θέσπιση σειράς έκτακτων μέτρων για την ελάφρυνση των οφειλών προς διάφορους φορείς, καθώς και η εισαγωγή ειδικών διαδικασιών για την εξυγίανση των υπερχρεωμένων, αλλά βιώσιμων επιχειρήσεων, προκειμένου να τους δοθεί η ευκαιρία μιας νέας αρχής. Τα μέτρα και οι διαδικασίες αυτές ορίζονται στο άρθρο 60 του ν. 4307/2014, στο οποίο ρητά προβλέπεται ότι αυτά αποσκοπούν στην «εξυγίανση ή εκκαθάριση εν λειτουργία υπερχρεωμένων αλλά βιώσιμων επιχειρήσεων». Στις διαδικασίες αυτές περιλαμβάνεται και η έκτακτη διαδικασία ειδικής διαχείρισης επιχειρήσεων, η οποία, ειδικότερα, αποσκοπεί στην αποφυγή της απαξίωσης της αξίας της επιχείρησης, επερχόμενης με τη διακοπή της λειτουργίας της και την άμεση υπαγωγή της στην πτωχευτική διαδικασία, καθώς και στη διάσωσή της μέσω της μεταβίβασης του ενεργητικού της, ως συνόλου ή μέρους, με μεταβολή των φορέων της. Αποσκοπεί επίσης, στην ικανοποίηση των πιστωτών από το τίμημα της πώλησης του ενεργητικού. Η παραπάνω διαδικασία είναι παρόμοια, κατά τον σκοπό και τη δομή της, με αυτή της διάταξης του άρθρου 106 ια' του Πτωχευτικού Κώδικα (ΠτΚ), για την ειδική εκκαθάριση, όπως ίσχυε πριν την κατάργησή της, με τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 14 του ν. 4446/2016 ( βλ. ΜΠΑΘ. 963/2017, 1612/2017, με τις εκεί παραπομπές).

**11.** Οι συνέπειες από την υπαγωγή της επιχείρησης σε ειδική διαχείριση, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 72 παρ. 1 του ν. 4307/2014, επέρχονται

αυτοδίκαια σε περίπτωση αποδοχής της σχετικής αίτησης, με τη δημοσίευση της δικαστικής απόφασης που τη διατάσσει και είναι: α) η παύση του συνόλου των εξουσιών των καταστατικών οργάνων διοίκησης και διαχείρισης της επιχείρησης (νομικού προσώπου) και η ανάληψη αυτών από τον διορισθέντα διαχειριστή και β) η αυτοδίκαιη αναστολή όλων των ατομικών διώξεων κατά της επιχείρησης, σε όλη τη διάρκεια της ειδικής διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων και των μέτρων διοικητικής εκτέλεσης από το Δημόσιο και τους ΦΚΑ, καθώς και των μέτρων διασφάλισης της οφειλής, κατά τις διατάξεις του άρθρου 46 του ν. 4174/2013, «Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας».

**12.** Όταν προβλέπεται γενικά «η αναστολή όλων των ατομικών διώξεων», το περιεχόμενο των απαγορεύσεων αυτών ταυτίζεται με το περιεχόμενο της αρχής της «αναστολής των ατομικών καταδιώξεων», που ανέκαθεν ίσχυε στο πτωχευτικό δίκαιο και καθιερώθηκε ρητά στο άρθρο 25 παρ. 1 του Πτωχευτικού Κώδικα, σύμφωνα με το οποίο «... από την κήρυξη της πτώχευσης αναστέλλονται αυτοδικαίως όλα τα ατομικά καταδιωκτικά μέτρα των πιστωτών κατά του οφειλέτη προς ικανοποίηση ή εκπλήρωση πτωχευτικών απαιτήσεών τους. Ιδίως απαγορεύεται η έναρξη ή συνέχιση της αναγκαστικής εκτέλεσης, η άσκηση αναγνωριστικών ή καταψηφιστικών αγωγών, η συνέχιση των δικών επ' αυτών, η άσκηση ή εκδίκαση ένδικων μέσων, η έκδοση πράξεων διοικητικής ή φορολογικής φύσης, ή η εκτέλεσή τους σε στοιχεία της πτωχευτικής περιουσίας». Επομένως, με την υπαγωγή της επιχείρησης σε καθεστώς ειδικής διαχείρισης και σε όλη τη διάρκεια αυτής, αναστέλλονται αυτοδίκαια όλα τα ατομικά καταδιωκτικά μέτρα των πιστωτών κατά της επιχείρησης και ιδίως, όπως ρητά στο παραπάνω άρθρο αναφέρεται, απαγορεύεται η έναρξη ή συνέχιση της αναγκαστικής εκτέλεσης, η άσκηση ή η συνέχιση αναγνωριστικών ή καταψηφιστικών αγωγών, η άσκηση ή εκδίκαση ένδικων μέσων, η έκδοση πράξεων διοικητικής ή φορολογικής φύσης ή η εκτέλεσή τους σε στοιχεία της περιουσίας της επιχείρησης (Εφ Αθ. 2897/2018 με τις εκεί παραπομπές).

**13.** Περαιτέρω, η διαδικασία της ειδικής διαχείρισης και το λειτουργήμα του ειδικού διαχειριστή παύουν εντός δεκαοκτώ (18) μηνών από τη δημοσίευση της απόφασης του άρθρου 70, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρων 69 παρ. 3 και 76 παρ. 1 του ν. 4307/2014. Σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης, αλλά μη ευδοκίμησης της διαδικασίας ειδικής διαχείρισης εντός προθεσμίας δεκαοκτώ

μηνών από τη δημοσίευση της δικαστικής απόφασης, ο ειδικός διαχειριστής υποχρεούται να υποβάλει αίτηση πτώχευσης της εταιρείας. Συνεπώς, η οριζόμενη στον νόμο αναστολή έχει περιορισμένη χρονική διάρκεια 18 μηνών (με δυνατότητα παράτασης 6 μηνών), δηλαδή εκκινεί από τη δημοσίευση απόφασης για την υπαγωγή της επιχείρησης στην ειδική διαχείριση, ισχύει για όλη τη διάρκεια της συγκεκριμένης έκτακτης ειδικής διαδικασίας και λήγει με το πέρας αυτής.

**14.** Κατά τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 30 του Κ.Ε.Δ.Ε., η κατάσχεση στα χέρια τρίτου ολοκληρώνεται με την κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον τρίτο. Εξάλλου, στις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 30B του Κ.Ε.Δ.Ε. ορίζεται ότι η κοινοποίηση του κατασχετηρίου, ειδικά στις κατασχέσεις απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων, ως τρίτων, ενεργείται ηλεκτρονικά, μέσω διαμετακομιστικών κόμβων ηλεκτρονικής διασύνδεσης και επικοινωνίας, θεωρείται δε ότι συντελέστηκε κατά την ημερομηνία και ώρα αποστολής της ηλεκτρονικής βεβαίωσης παραλαβής του από το πιστωτικό ίδρυμα, μέσω του δηλωθέντος από αυτό διαμετακομιστικού κόμβου. Από την κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον τρίτο επέρχονται οι συνέπειες της κατάσχεσης, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 30 Κ.Ε.Δ.Ε., δηλαδή η απαγόρευση της διάθεσης της απαίτησης που κατασχέθηκε από τον τρίτο στον δικό του δανειστή και καθού η εκτέλεση οφειλέτη του Δημοσίου, καθώς και η αναγκαστική εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης. Η κατασχεθείσα δηλαδή απαίτηση, σύμφωνα με την παραπάνω διάταξη αποχωρίζεται από την περιουσία του οφειλέτη και μεταβιβάζεται αυτοδίκαια από τον μέχρι τότε δικαιούχο της - καθού η εκτέλεση στον κατασχόντα δανειστή. Το Δημόσιο καθίσταται εκδοχέας της απαίτησης αυτής, ο δε τρίτος λογίζεται ως οφειλέτης το Δημοσίου, υπό την αναβλητική αίρεση της θετικής δήλωσής του (ΑΠ 114/1990, ΕΕΝ 1990, σελ.664, ΟΛΝΣΚ 277/17, ΟΛΝΣΚ 247/16, ΟΛΝΣΚ 341/2014, ΝΣΚ 163/2017, Α. Γέροντα - Α. Ψάλτη, Ερμηνεία ΚΕΔΕ, Γ' έκδοση, 2016, σελ. 418, Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, ΕΡΜΑΚ, σε άρθρ.461 ΑΚ).

**15.** Αντικείμενο της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου μπορεί να είναι και μέλλουσα χρηματική απαίτηση του καθού η εκτέλεση έναντι του τρίτου, η οποία τελεί υπό αίρεση, όρο ή προθεσμία, εφόσον κατά τον χρόνο της κατάσχεσης υφίσταται η βασική έννομη σχέση, η οποία αποτελεί την παραγωγική αιτία της κατασχόμενης

απαίτησης. Συνεπώς, στην περίπτωση μελλοντικής απαίτησης, αρκεί ο τρίτος, με τη δήλωσή του να αποδέχεται την ύπαρξη της στηρίζουσας το κατασχετήριο παραπάνω βασικής έννομης σχέσης, η οποία θα του προσδώσει την ιδιότητα του τρίτου-οφειλέτη του καθού, αφού η ύπαρξη της σχέσης αυτής αποτελεί προϋπόθεση για τη δυνατότητα επιβολής της κατάσχεσης. Αν η απαίτηση είναι μέλλουσα κατά την εκπνοή της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης από τον τρίτο, ο κατασχών, με την πάροδο αυτής, υπεισέρχεται απλά στη θέση του καθού η κατάσχεση και καθίσταται δικαιούχος του οποιουδήποτε κατά το ουσιαστικό δίκαιο δικαιώματός του. Την πλήρη απαίτηση την αποκτά όμως από τη γένεσή της, που αποτελεί αίρεση δικαίου (Γεωργιάδη.-Σταθόπουλου, ΕΡΜΑΚ, σε' άρθρ.455 ΑΚ), οπότε και ο οφειλέτης τρίτος είναι υποχρεωμένος να καταβάλει στον κατασχόντα (ad hoc ΠΠΘεσσαλ. 10250/2003 επί σχετ. άρθρ. ΚΠολΔ, με τις εκεί παραπομπές, ΟΛΝΣΚ 247/2016, ΟΛΝΣΚ 341/2014, ΝΣΚ 163/2017). Η χρονική διάρκεια της κατάσχεσης, όταν αυτή επιβάλλεται σε μέλλουσες απαιτήσεις δεν ρυθμίζεται από τον ΚΕΔΕ, ούτε φαίνεται να έχει αντιμετωπισθεί από τη νομολογία, πρέπει όμως να γίνει δεκτό, με βάση τα γενικά ισχύοντα στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου, ότι η επιβληθείσα κατάσχεση αναπτύσσει τις έννομες συνέπειές της μέχρι την ολοσχερή εξόφληση της απαίτησης του κατασχόντος (ΝΣΚ 163/2017, πρβλ. Α. Γέροντα - Α. Ψάλτη, σελ.417).

**16.** Οι πράξεις εκτέλεσης, όπως η αναγκαστική κατάσχεση στα χέρια τρίτου, οι οποίες επιχειρήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος της αναστολής δεν θίγονται, ούτε οι έννομες συνέπειες, που αυτές ήδη προκάλεσαν, επηρεάζονται από την αναστολή, όπως π.χ. εξακολουθεί να ισχύει η απαγόρευση διάθεσης (Εφ.Αθ. 7269/2004, επί μέλλουσας και ενεστώσας απαίτησης, με τις εκεί παραπομπές).

**17.** Για την αναστολή, τυχόν μέτρων διοικητικής εκτέλεσης που έχουν ληφθεί, στη συγκεκριμένη περίπτωση, κρίσιμος χρόνος είναι αυτός της δημοσίευσης της απόφασης για την υπαγωγή ενός φυσικού ή νομικού προσώπου, που πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 68 παρ. 1 του ν. 4307/2014, στη διαδικασία της ειδικής διαχείρισης. Εάν η κατάσχεση επιβλήθηκε πριν από τη δημοσίευση της απόφασης αυτής, οι κατασχεθείσες απαιτήσεις έχουν ήδη αποχωρισθεί από την περιουσία του οφειλέτη εξαιτίας της αναγκαστικής εκχώρησης που συνεπάγεται η κατάσχεση. Έτσι, η δημοσίευση της παραπάνω απόφασης δεν έχει ως

συνέπεια την αναστολή των κατασχέσεων που επιβλήθηκαν σε βάρος οφειλέτη του Δημοσίου στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων σε χρόνο πριν από τη δημοσίευση αυτή, αφού, υπό την αντίθετη εκδοχή, θα επρόκειτο για άρση εγκύρων κατασχέσεων μετά την επέλευση των εννόμων συνεπειών της, από τον νόμο, αναγκαστικής εκχώρησης στο Ελληνικό Δημόσιο των απαιτήσεων που κατασχέθηκαν.

**18.**Ενόψει των παραπάνω παραδοχών, ως προς το πρώτο ερώτημα, η Ολομέλεια γνωμοδότησε ομόφωνα ότι η προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 του άρθρου 72 του ν. 4307/2014 αυτοδίκαιη αναστολή των μέτρων διοικητικής εκτέλεσης δεν έχει ως έννομη συνέπεια την άρση των κατασχέσεων που επιβλήθηκαν από το Δημόσιο στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων, ως τρίτων, για χρέη της οφειλέτριας εταιρείας, σε χρόνο πριν από την κατάθεση της αίτησης για την υπαγωγή αυτής σε ειδική διαχείριση και, βέβαια, πριν από τη δημοσίευση της σχετικής δικαστικής απόφασης, καθόσον οι συνέπειες του άρθρου 30 παρ. 3 ΚΕΔΕ έχουν ήδη επέλθει, από και με την επίδοση του κατασχετηρίου, ενώ από την αναγκαστική, σύμφωνα με τον νόμο, εκχώρηση των απαιτήσεων που κατασχέθηκαν στο Ελληνικό Δημόσιο, αυτό καθίσταται πλέον δικαιούχος των απαιτήσεων που είχαν γεννηθεί πριν από την κατάθεση της αίτησης. Εξάλλου, δεν υπάρχει διάταξη από την οποία να απορρέουν έννομες συνέπειες από την κατάθεση της αίτησης για την υπαγωγή της επιχείρησης σε ειδική διαχείριση. Και πάντως, στη διάταξη του άρθρου 72 παρ. 1 του ν. 4307/2014 προβλέπεται ρητά η αυτοδίκαιη αναστολή και όχι η άρση των τυχόν επιβληθεισών κατασχέσεων. Τέτοια δε άρση, χωρεί μόνο σε περίπτωση μη νόμιμης κατάσχεσης ή όταν οι οφειλές προς το Δημόσιο έχουν εξοφληθεί ή διαγραφεί, καθώς και σε ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται ρητά στο νόμο.

**19.**Σχετικά με το δεύτερο ερώτημα, διατυπώθηκαν δύο γνώμες: Κατά την γνώμη της πλειοψηφίας, που απαρτίστηκε από τους Ιωάννη-Κωνσταντίνο Χαλκιά, Πρόεδρο του Ν.Σ.Κ., Βασιλική Δούσκα, Νικόλαο Μουδάτσο, Στέφανο Δέτση, Ευγενία Βελώνη, Σπυρίδωνα Παπαγιαννόπουλο, Αντιπροέδρους του Ν.Σ.Κ., Νίκη Μαριόλη, Νικόλαο Δασκαλαντωνάκη, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Κωνσταντίνο Κατσούλα, Αλέξανδρο Ροϊλό, Αδαμαντία Καπετανάκη, Κωνσταντίνα Χριστοπούλου, Αγγελική Καστανά, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Σταύρο Σπυρόπουλο, Πέτρο Κωνσταντινόπουλο, Χρήστο Μητκίδη,

Διονύσιο Χειμώνα, Παναγιώτα - Ελευθερία Δασκαλέα - Ασημακοπούλου, Αικατερίνη Γαλάνη, Ευάγγελο Μαρίνη, Κωνσταντίνο Ζαμπάρα, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (ψήφοι 24), προς την οποία συντάχθηκε και η εισηγήτρια, Πάρεδρος ΝΣΚ, Σπυριδούλα Ραυτοπούλου (γνώμη χωρίς ψήφο), σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 30 του Κ.Ε.Δ.Ε., η κατάσχεση στα χέρια τρίτου ολοκληρώνεται με την κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον τρίτο. Από την κοινοποίηση του κατασχετηρίου, η απαίτηση μεταβιβάζεται (in jure) από τον μέχρι τότε δικαιούχο αυτής (καθού η εκτέλεση) στον κατασχόντα δανειστή, αποχωριζόμενη από την περιουσία του οφειλέτη. Ο δανειστής καθίσταται εκδοχέας της απαίτησης αυτής, ο δε τρίτος λογίζεται ως οφειλέτης του δανειστή, υπό την αναβλητική αίρεση της θετικής δήλωσης του τρίτου (Ολ. ΝΣΚ 341/2014). Αντικείμενο της κατάσχεσης αυτής, μπορεί να είναι χρηματική απαίτηση υπό αίρεση ή προθεσμία καθώς και μέλλουσα παρά το ότι κατά τον χρόνο της κατάσχεσης δεν έχουν συμπληρωθεί οι προϋποθέσεις της γέννησής της, υπό την απαραίτητη προϋπόθεση ότι, κατά τον χρόνο της κατάσχεσης, υφίσταται η βασική έννομη σχέση (εταιρεία, εντολή, μίσθωση, παρακαταθήκη, χρησιδάνειο και γενικά οποιαδήποτε, έστω και μη επώνυμη βασική σχέση, η οποία αποτελεί την παραγωγό αιτία της μελλοντικής απαίτησης ( βλ. Ιω. Μπρίνιας, Αναγκαστική Εκτέλεση, τόμος τρίτος, Κατάσχεση εις χείρας τρίτου έκδοση β, σελ. 1243). Συνεπώς, στην περίπτωση μελλοντικής απαίτησης, αρκεί ο τρίτος με τη δήλωσή του να αποδέχεται την ύπαρξη της στηρίζουσας το κατασχετήριο παραπάνω βασικής έννομης σχέσης, η οποία θα του προσδώσει την ιδιότητα του τρίτου οφειλέτη του καθού, αφού η ύπαρξη της σχέσης αυτής αποτελεί προϋπόθεση για τη δυνατότητα επιβολής της κατάσχεσης.

**20.**Εξάλλου, στην περίπτωση αναγκαστικής κατάσχεσης μέλλουσας ή υπό αίρεση απαίτησης στα χέρια τρίτου, στην παρεμφερή με την ειδική διαχείριση των άρθρων 68 επ. του ν. 4307/2014 διαδικασία της πτώχευσης, γίνεται δεκτό ότι η πτώχευση του καθού η κατάσχεση, μετά την επερχόμενη αυτοδίκαιη από τον νόμο εκχώρηση στον κατασχόντα της κατασχεθείσας απαίτησης, έχει ως συνέπεια: α) ότι η κατασχεθείσα απαίτηση δεν περιλαμβάνεται στην πτωχευτική περιουσία, επειδή πλέον έχει περιέλθει στον κατασχόντα, ο οποίος μπορεί να επιδιώξει την είσπραξή της από το σύνδικο ( ΑΠ 1540/2000, Ολ.ΑΠ 302/1959, ΝοΒ 7, 1021) και β) ότι η εκτέλεση ή η κατόπιν ανακοπής δίκη συνεχίζεται

ακόμη και αν ο κρίσιμος χρόνος, κατά τον οποίο θεωρείται ότι επέρχεται η αυτοδίκαιη, εκ του νόμου εκχώρηση στον κατασχόντα της κατασχεθείσας απαίτησης, εμπίπτει εντός του χρονικού διαστήματος της ύποπτης περιόδου. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει μέσω της εφαρμογής του άρθρου 209 ΑΚ, κατά το οποίο, τα θέματα που αφορούν στο πρόσωπο του δανειστή κρίνονται με βάση τον χρόνο της εκχώρησης, ενώ αυτά που αφορούν στο αντικείμενο της εκχώρησης κρίνονται με βάση τον χρόνο γένεσης της απαίτησης. Έτσι, το κύρος της επελθούσας αναγκαστικής εκχώρησης στην περίπτωση που κατά το ενδιάμεσο χρονικό διάστημα από την αναγκαστική εκχώρηση μέχρι τη γένεση της μέλλουσας (ή υπό αίρεση) απαίτησης, επήλθε απώλεια ικανότητας προς δικαιοπραξία του καθού η εκτέλεση ή θάνατος αυτού ή απαγόρευση διάθεσης, δεν επηρεάζεται, ούτε διαταράσσονται οι συνέπειες της κατάσχεσης (βλ. Ι. Μπρίνια, Κατάσχεσις της υπό αίρεσιν ή προθεσμίαν ή μελλούσης απαιτήσεως, σε Αφιέρωμα Οικονομόπουλου, σελ.237 επ., του ίδιου, Αναγκαστική Εκτέλεσις, τόμ. 3<sup>ος</sup>, Κατάσχεσις εις χείρας τρίτου, Β΄ έκδ., σελ. ιδίως 1387 επ., Ι. Καστριώτη, Κατάσχεση εις χείρας τρίτου, τόμ. 3<sup>ος</sup>, 2008, σελ. 87, ΝΣΚ 247/2016). Αντίθετα με τα παραπάνω ισχύοντα, στην περίπτωση της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου, στο πλαίσιο της εκχώρησης κατά το ουσιαστικό δίκαιο γίνεται δεκτό ότι ο εκχωρητής πρέπει και κατά τον χρόνο που γεννάται η απαίτηση (ή πληρούται η αίρεση) να έχει εξουσία διάθεσης και, συνεπώς, η μεσολαβούσα πτώχευση του εκχωρητή έχει ως συνέπεια τη μη μεταβίβαση της απαίτησης στον εκδοχέα, αλλά την περιέλευση στην πτωχευτική περιουσία (βλ. Α. Γεωργιάδη, Γενικό ενοχικό, 2011, σε. 560 και εκεί παραπομπές).

**21.** Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η δημοσίευση της απόφασης για την υπαγωγή της οφειλέτριας εταιρείας σε ειδική διαχείριση, δεν συνεπάγεται – κατ' εξαίρεση - την αναστολή των κατασχέσεων που επιβλήθηκαν σε χρόνο πριν από την δημοσίευση της απόφασης, αλλά ούτε και την αναστολή εκείνων που το αντικείμενό τους είναι μελλοντικές χρηματικές απαιτήσεις απορρέουσες από την παραγωγό αιτία (βασική έννομη σχέση), εξαιτίας της αναγκαστικής εκχώρησης των απαιτήσεων αυτών και του αποχωρισμού τους από την περιουσία του οφειλέτη. Επομένως, η δημοσίευση της απόφασης για την υπαγωγή του κατ' άρθρο 68 παρ 1 του ν. 4307/2014 νομικού προσώπου στη συγκεκριμένη διαδικασία, δεν συνεπάγεται αναστολή των κατασχέσεων που επιβλήθηκαν στα

χέρια των πιστωτικών ιδρυμάτων για τις μελλοντικές απαιτήσεις που ανάγονται σε χρόνο μετά την δημοσίευση της συγκεκριμένης απόφασης και τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να αποδώσουν στον δικαιούχο δανειστή, στην περίπτωση μας στο Δημόσιο, τις συγκεκριμένες απαιτήσεις.

**22.** Ενόψει των παραπάνω παραδοχών, κατά τη γνώμη που πλειοψήφησε, το Δημόσιο δικαιούται να απαιτήσει άμεσα από τα οικεία πιστωτικά ιδρύματα τα ποσά που τυχόν θα κατατεθούν μελλοντικά στους δεσμευμένους με τις επίμαχες κατασχέσεις τραπεζικούς λογαριασμούς, μέχρι το ύψος της συνολικής, με βάση το κατασχετήριο, απαίτησής του, καθώς επίσης και τα υπάρχοντα κατά τον κρίσιμο χρόνο στον επίμαχο λογαριασμό ποσά, τα οποία δεν του έχουν αποδοθεί.

**23.** Κατά την γνώμη της μειοψηφίας, που απαρτίστηκε από τους Θεόδωρο Ψυχογιό, Ανδρέα Ανδρουλιδάκη, Στυλιανή Χαριτάκη, Γεώργιο Ανδρέου, Βασίλειο Καραγεώργο και Βασιλική Παπαθεοδώρου, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (ψηφοί 6), η εκχώρηση, κατά τα άρθρα 455 επ. Α.Κ. αποτελεί αναίτιωδη εκπαιρητική δικαιοπραξία, με την οποία ο δανειστής μεταβιβάζει ενοχικές απαιτήσεις του σε τρίτο πρόσωπο (εκδοχέα). Αντικείμενο της εκχώρησης, κατά τη σαφή έννοια των άρθρων 361 και 455 του Α.Κ., επιτρέπεται να είναι και μέλλουσα απαίτηση, από αιτία που υπάρχει κατά την εκχώρηση ή ακόμη και από αιτία που θα γεννηθεί στο μέλλον, υπό τον όρο, όμως, ότι στη σύμβαση εκχώρησης υπάρχουν στοιχεία ικανά να την προσδιορίσουν επαρκώς, οπότε η εκχώρηση τελεί υπό τη νόμιμη αίρεση ότι θα γεννηθεί η απαίτηση (ΑΠ 569/2018, 956/2015, 59/2013, 311/2011, Μ. Σταθόπουλος Γεν. Ενοχ. Δίκαιο, 2004, σελ. 1383 επόμε., Σούρλας ΕρμΑΚ υπ' άρθρο 455 αρ. 13, Κρητικός σε Γεωργιάδη – Σταθόπουλου ΑΚ, άρθρο 455, σελ. 580, αριθ. 49,50). Στην περίπτωση αυτή, η ενέργεια της εκχώρησης αναπτύσσεται μόλις γεννηθεί η απαίτηση, χωρίς να απαιτείται η επανάληψη της εκχωρητικής σύμβασης (ΑΠ 569/2018, 956/2015). Η μεταβίβαση της απαίτησης στον εκδοχέα μπορεί να γίνει αντί καταβολής, δηλαδή προς τον σκοπό απόσβεσης της ενοχής ή χάριν καταβολής, δηλαδή προς το σκοπό μελλοντικής εκπλήρωσης αυτής (ΑΠ 1285/2017, 826/2001, ΕλλΔνη 43.731, ΝΣΚ 72/2013). Ωστόσο, γίνεται δεκτό ότι, ειδικά η εκχώρηση που επέρχεται μετά την κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια τρίτου (άρθρα 982 επ. ΚποΛΔ και 30 επ. Κ.Ε.Δ.Ε.), συντελείται πάντοτε χάριν καταβολής και όχι αντί καταβολής (βλ. Ι.



Μπρίνια, Αναγκ. Εκτέλεση, σελ. 1386, Σούρλα, ΕρμΑΚ, Εισαγ. 455 επόμ. αρ. 9, Σπυριδάκη, Αναγκ. Εκτέλεση 2018, σελ. 274, Δ. Κράνη, Συντηρητική κατάσχεση χρηματικής απαίτησης στα χέρια τρίτου με τίτλο διαταγή πληρωμής, ΕλλΔνη 2015, σελ. 975). Τούτο σημαίνει ότι με τη συγκεκριμένη εκχώρηση παράγεται μεν ενοχική υποχρέωση του τρίτου για καταβολή της οφειλής προς τον κατασχόντα, χωρίς, ωστόσο, να επέρχεται και απόσβεση αυτής, δεδομένου ότι απαιτείται προς τούτο και η (οικειοθελής ή αναγκαστική) καταβολή της οφειλής ή η απόσβεση της, με άλλο νόμιμο τρόπο, από την πλευρά του τρίτου (βλ. Δ. Κράνη). Συνεπώς, αν από την ημερομηνία επέλευσης της αναγκαστικής εκχώρησης της απαίτησης, λόγω κατάσχεσης αυτής στα χέρια τρίτου, μέχρι την καταβολή της από τον τρίτο στον κατασχόντα, συντρέξει λόγος αναστολής, όπως στην εξεταζόμενη περίπτωση, τότε η αναστολή αυτή δεν στερείται αντικειμένου, καθόσον η διαδικασία της εκτέλεσης ηρεμεί και κατά συνέπεια γεννάται υποχρέωση του τρίτου να απόσχει από την καταβολή των κατασχεθέντων στον κατασχόντα δανειστή (βλ. ΜΠρΑθ 1895/2017, Αρμ 2017, 1750, ΜΠρ Ροδ 414/2013, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΜΠρ Αθ 3870/2013 ΝοΒ 2013,982, ΔΠρ Αθ 3292/2012 ΔΔΙΚΗ 2013,1120, κ.α, με τις οποίες γίνεται δεκτό ότι χωρεί αναστολή καταβολής των ήδη κατασχεμένων στα χέρια τρίτου). Εννοείται ότι η υποχρέωση αυτή συντρέχει -και μάλιστα *a fortiori*- και όταν η κατασχεθείσα απαίτηση είναι μελλοντική ή τελεί υπό αίρεση. Εξυπακούεται ότι η δέσμευση, που παράγεται από το ανασταλτικό αποτέλεσμα, στην περίπτωση αυτή, απευθύνεται αποκλειστικά στο πρόσωπο του τρίτου, ο οποίος υποχρεούται να πειθαρχήσει στην αναστολή, ανεξάρτητα αν αυτή επιτάσσεται από δικαστική απόφαση ή απευθείας από τον νόμο, όπως στη συγκεκριμένη περίπτωση, οπότε, παρά την προηγηθείσα εκχώρηση, οφείλει να απόσχει από την, με οποιονδήποτε τρόπο ικανοποίηση του κατασχόντος δανειστή, διακρατώντας τα κατασχεθέντα, ως οιονεί μεσεγγυούχος, προκειμένου να αποδώσει αυτά προσηκόντως μετά την άρση της αναστολής (βλ. ΟΛΝΣΚ 341/2014, ΝΣΚ 163/2017, ΝΣΚ 91/2014).

**24.**Ενόψει των παραπάνω, κατά τη γνώμη που μειοψήφησε, ο τρίτος και στην προκειμένη περίπτωση οι αναφερθείσες τραπεζικές εταιρείες, παρά την προηγηθείσα κατάσχεση του Δημοσίου και την επελθούσα υπέρ αυτού εκχώρηση των απαιτήσεων της καθής η κατάσχεση, δεν δύνανται, μετά την

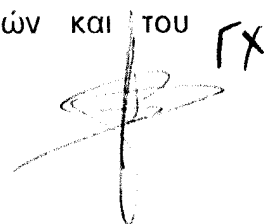
επελθούσα αυτοδίκαιη, από τον νόμο αναστολή, κατά το άρθρο 72 παρ. 1 του ν. 4307/2014, να προβούν σε καταβολές προς το Δημόσιο των ληξιπρόθεσμων οφειλών τους προς την καθής η κατάσχεση και κατά μείζονα λόγο, ούτε των μελλοντικών οφειλών τους προς αυτήν, καθόσον υποχρεούνται να συμμορφωθούν προς το παραχθέν ανασταλτικό αποτέλεσμα. Εξυπακούεται, ασφαλώς, ότι η προκαλούμενη, από τον λόγο αυτό, καθυστέρηση ικανοποίησης του κατασχόντος Δημοσίου ή ζητήματα αναφερόμενα στην πορεία της ειδικής διαχείρισης της οφειλέτιδας εταιρείας δεν δύνανται να αποτελέσουν νόμιμο λόγο αποδέσμευσης των πιο πάνω τραπεζικών εταιρειών από την υφιστάμενη αυτοδίκαιη αναστολή και των συνεπειών που αυτή συνεπάγεται.

### **Απάντηση**

**25.**Ενόψει όλων των παραπάνω, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α΄ Τακτική Ολομέλεια) στα ερωτήματα που του τέθηκαν, γνωμοδοτεί ως εξής:

**α)** Η προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 του άρθρου 72 του ν. 4307/2014 αυτοδίκαιη, από τη δημοσίευση της δικαστικής απόφασης για την υπαγωγή της επιχείρησης στην ειδική διαχείριση του άρθρου 68 του ν. 4307/2014, αναστολή μέτρων διοικητικής εκτέλεσης, δεν έχει ως έννομη συνέπεια την άρση των κατασχέσεων που επιβλήθηκαν σε βάρος της οφειλέτριας εταιρείας, σε χρόνο πριν από τη δημοσίευση της παραπάνω απόφασης, ούτε βέβαια πριν από την κατάθεση της αίτησης για την υπαγωγή της επιχείρησης σε ειδική διαχείριση, καθόσον η ρηθείσα αυτοδίκαιη αναστολή δεν καταλαμβάνει τις παραπάνω κατασχέσεις, αφού από και με την επίδοση του κατασχετηρίου επέρχεται από τον νόμο αναγκαστική εκχώρηση των απαιτήσεων που κατασχέθηκαν στο Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο καθίσταται δικαιούχος των απαιτήσεων αυτών (ομόφωνα) και

**β)** Η δημοσίευση της δικαστικής απόφασης του άρθρου 72 του ν. 4307/2014 για την υπαγωγή της οφειλέτριας εταιρείας στην προβλεπόμενη από το άρθρο 68 του νόμου αυτού, διαδικασία ειδικής διαχείρισης δεν συνεπάγεται την αναστολή των κατασχέσεων που επιβλήθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 30 παρ. 3 ΚΕΔΕ, σε χρόνο πριν από τη δημοσίευση της απόφασης αυτής, αλλά ούτε και την αναστολή εκείνων που το αντικείμενό τους είναι μελλοντικές χρηματικές απαιτήσεις, απορρέουσες από την παραγωγή αιτία (βασική έννομη σχέση), εξαιτίας της αναγκαστικής εκχώρησης των απαιτήσεων αυτών και του

 ΓΧ

αποχωρισμού τους από την περιουσία του οφειλέτη και επομένως, τα πιστωτικά ιδρύματα στα χέρια των οποίων επιβλήθηκαν αναγκαστικές κατασχέσεις για μελλοντικές απαιτήσεις που ανάγονται σε χρόνο μετά τη δημοσίευση της συγκεκριμένης απόφασης, οφείλουν να αποδώσουν τις απαιτήσεις αυτές στον δανειστή-Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο έχει καταστεί εκδοχέας τούτων (κατά πλειοψηφία).

**ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ**

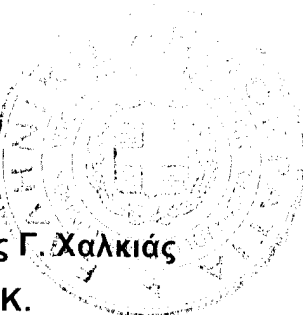
**Αθήνα, 5 - 12 - 2019**

**Ο Πρόεδρος**

*Γ. Χαλκιάς*

**Ιωάννης – Κωνσταντίνος Γ. Χαλκιάς**

**Πρόεδρος του Ν.Σ.Κ.**



**Η Εισηγήτρια**

*Σπυριδοπούλου*

**Σπυριδούλα Ραυτοπούλου**

**Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.**